

สรุปความเห็นทางวิชาการ
ของคณะอนุกรรมการส่งเสริมข้อมูลด้านสารสนเทศทั้งในและต่างประเทศ
ในคณะกรรมการวิสามัญวิชาการ ตรวจสอบร่างรัฐธรรมนูญ
และร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
สภาร่างรัฐธรรมนูญ
เรื่อง ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หลังจากได้พิจารณาเปรียบเทียบทางวิชาการระหว่างการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก (Plurality System) กับการเลือกตั้งแบบสัดส่วน (Proportional Representation) แล้ว เห็นว่า เนื่องจากสังคมไทยคุ้นเคยกับการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากมาตั้งแต่เริ่มการปกครองแบบประชาธิปไตยแล้ว หากจะเปลี่ยนไปเป็นระบบสัดส่วนทั้งหมดโดยทันทีก็จะเป็นการยากที่จะทำความเข้าใจกับประชาชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะทำให้เกิดมีกระแสต่อต้านอย่างรุนแรงขึ้นได้ แต่เพื่อให้ระบบการเลือกตั้งของเราได้พัฒนาไปในระดับหนึ่งให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายได้ตระหนักถึงประโยชน์ของการเลือกตั้งแบบสัดส่วนเสียก่อน ต่อไปภายหน้าก็อาจมีการแก้ไขให้เป็นระบบสัดส่วนจนเต็มรูปแบบได้ คณะอนุกรรมการจึงขอเสนอให้ใช้ระบบผสมระหว่างการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก (Plurality System) กับการเลือกตั้งแบบสัดส่วน (Proportional Representation) กล่าวคือ

๑. ให้มีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเป็นการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก โดยเลือกแบบเขตเดียวคนเดียว ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ จำนวนอาจเป็น ๔๐๐ เขต หรือ ๓๒๐ เขตก็ได้ แต่เพื่อความสะดวกเรียบร้อยควรเป็น ๔๐๐ เขต

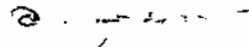
๒. ให้นำคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตของแต่ละพรรคมารวมทั้งประเทศ ถือเป็นคะแนนนิยมที่พรรคนั้น ๆ ได้รับจากประชาชนทั้งประเทศ นำคะแนนนิยมนั้นมาเปรียบเทียบกับพรรคอื่น ๆ กำหนดว่าแต่ละพรรคได้รับคะแนนนิยมเป็นร้อยละเท่าใด ถือว่าจำนวนที่นั่งในสภาที่พรรคนั้นควรได้รับก็ควรเป็นจำนวนร้อยละเท่ากัน จากจำนวนที่นั่งทั้งหมด (อาจเป็นจาก ๓๒๐ + ๘๐ หรือ ๔๐๐ + ๘๐ แล้วแต่กรณี)

แต่ผู้ที่ชนะเลือกตั้งในเขตตามข้อ ๑ ไปแล้วต้องได้ดำรงตำแหน่งไปก่อน แม้ว่าจำนวนที่นั่งของพรรคนั้น ๆ จะเกินจำนวนที่ควรจะได้ไปแล้วก็ตาม

นำจำนวนที่นั่งที่ขาดไปจากจำนวนที่ควรได้ของพรรคที่ได้ที่นั่งต่ำกว่าจำนวนที่ควรได้ มาคำนวณหาส่วนแบ่งจากจำนวนที่นั่งแบบสัดส่วนซึ่งจัดไว้ (อาจเป็น ๘๐ หรือ ๑๐๐ ที่นั่งแล้วแต่กรณี)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัศวินวิทย์ สุมาวงศ์)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

วิชาการ ตรวจสอบร่างรัฐธรรมนูญและร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

สำนักกรรมการ ๓

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๑๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๑๖

ด่วนที่สุด
ที่ ๐๖๖๐ ๒๕๕๐

กรมงานบริหารพว เม
สำนักกรรมการ ๓
วันที่ 1072 / 2550
วันที่ 1 / มิ.ย / 50

สภาร่างรัฐธรรมนูญ; งานนายกร่างฯ. ดำเนิน
ถนนอุทองใน เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

๗๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอส่งสรุปผลการสัมมนาและการศึกษาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สรุปผลการสัมมนา เรื่อง “สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ”
๒. สรุปผลการศึกษาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

ตามที่คณะกรรมการวิสามัญวิชาการ ตรวจสอบร่างรัฐธรรมนูญและร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ได้รับมอบหมายให้สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ ให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในทางวิชาการเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับจากคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งดำเนินการตรวจสอบร่างรัฐธรรมนูญและร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ นั้น

คณะกรรมการได้สรุปผลการสัมมนา เรื่อง “สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ” ปราบกฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย หมายเลข ๑ และศึกษาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ และได้สรุปผลการศึกษาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ปราบกฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย หมายเลข ๒

๕. รวม ส.ส. แบบสัดส่วนที่ควรต้องเพิ่ม

$$= 0 + ๓๓ + ๕๖.๒ + ๑๐๒.๖ = ๑๙๑.๘ \text{ ที่นั่ง}$$

แต่มี ส.ส. แบบสัดส่วนให้เพิ่มเพียง ๘๐ ที่นั่ง

๕.๑ พรรค ๒ ควรได้เพิ่ม $= \frac{๘๐ \times ๓๓}{๑๙๑.๘} = ๑๓.๖๕ \text{ ที่นั่ง}$

๕.๒ พรรค ๓ ควรได้เพิ่ม $= \frac{๘๐ \times ๕๖.๒}{๑๙๑.๘} = ๒๓.๖๓ \text{ ที่นั่ง}$

๕.๓ พรรค ๔ ควรได้เพิ่ม $= \frac{๘๐ \times ๑๐๒.๖}{๑๙๑.๘} = ๔๒.๕๖ \text{ ที่นั่ง}$

๖. รวม ส.ส. จำนวนเต็มที่ต้องเพิ่ม $= ๑๓ + ๒๓ + ๔๒ = ๗๘ \text{ ที่นั่ง}$

ยังเหลือเศษ ๒ ที่นั่ง แบ่งให้พรรคที่มีเศษสูงสุด

เรียงตามลำดับลงมา (ในกรณีเศษเท่ากันให้จับฉลาก)

เพราะฉะนั้น พรรค ๓ ได้เพิ่มอีก ๑ ที่นั่ง	รวมเป็น	๒๔ ที่นั่ง
พรรค ๒ ได้เพิ่มอีก ๑ ที่นั่ง	รวมเป็น	๑๔ ที่นั่ง
พรรค ๔ ได้เพิ่มอีก ๐ ที่นั่ง	รวมเป็น	๔๒ ที่นั่ง

๗. สรุป

๗.๑ พรรค ๑ ได้ ส.ส. จากเขต ๒๒๔ จากสัดส่วน ๐
รวมเป็น ๒๒๔ ที่นั่ง

๗.๒ พรรค ๒ ได้ ส.ส. จากเขต ๖๔ จากสัดส่วน ๑๔
รวมเป็น ๗๘ ที่นั่ง

๗.๓ พรรค ๓ ได้ ส.ส. จากเขต ๓๒ จากสัดส่วน ๒๔
รวมเป็น ๕๖ ที่นั่ง

๗.๔ พรรค ๔ ได้ ส.ส. จากเขต ๐ จากสัดส่วน ๔๒
รวมเป็น ๔๒ ที่นั่ง

รวม ส.ส. ทั้งหมด

$$๒๒๔ + ๗๘ + ๕๖ + ๔๒ = ๔๐๐ \text{ ที่นั่ง}$$

ในกรณีที่กำหนดให้มี ส.ส. จากเขต ๓๒๐ ที่นั่ง และ ส.ส. แบบสัดส่วน ๘๐ ที่นั่ง อาจนำ
 คะแนนจากตารางสมมติมาคำนวณได้ ดังนี้

๑. จำนวนเขตทั้งหมด	=	๑๖ x ๒๐	=	๓๒๐ เขต
๒. คะแนนรวม พรรค ๑	=	๕๕๖,๐๐๐ x ๑๖	=	๘,๘๙๖,๐๐๐
คะแนนรวม พรรค ๒	=	๔๘๕,๐๐๐ x ๑๖	=	๗,๗๖๐,๐๐๐
คะแนนรวม พรรค ๓	=	๔๔๖,๐๐๐ x ๑๖	=	๗,๑๓๖,๐๐๐
คะแนนรวม พรรค ๔	=	๕๑๓,๐๐๐ x ๑๖	=	๘,๒๐๘,๐๐๐
		รวม		๓๒,๐๐๐,๐๐๐

๓. คะแนน ๓๒,๐๐๐,๐๐๐ เท่ากับ ส.ส. ๓๒๐ + ๘๐ = ๔๐๐ ที่นั่ง
 เพราะฉะนั้น ส.ส. ๑ ที่นั่ง ควรเท่ากับคะแนน = $\frac{๓๒,๐๐๐,๐๐๐}{๔๐๐} = ๘๐,๐๐๐$ คะแนน

๔. ดังนั้น

๔.๑ พรรค ๑ ควรได้ ส.ส. = $\frac{๘,๘๙๖,๐๐๐}{๘๐,๐๐๐} = ๑๑๑.๒$ ที่นั่ง

แต่พรรค ๑ ได้ ส.ส. จากเขตไปแล้ว = ๑๔ x ๑๖ = ๒๒๔ ที่นั่ง
 สัดส่วนที่ควรได้เพิ่ม ไม่มี

๔.๒ พรรค ๒ ควรได้ ส.ส. = $\frac{๗,๗๖๐,๐๐๐}{๘๐,๐๐๐} = ๙๗$ ที่นั่ง

พรรค ๒ ได้ ส.ส. จากเขตไปแล้ว = ๔ x ๑๖ = ๖๔ ที่นั่ง
 สัดส่วนที่ควรได้เพิ่ม = ๙๗ - ๖๔ = ๓๓ ที่นั่ง

๔.๓ พรรค ๓ ควรได้ ส.ส. = $\frac{๗,๑๓๖,๐๐๐}{๘๐,๐๐๐} = ๘๙.๒$ ที่นั่ง

พรรค ๓ ได้ ส.ส. จากเขตไปแล้ว = ๒ x ๑๖ = ๓๒ ที่นั่ง
 สัดส่วนที่ควรได้เพิ่ม = ๘๙.๒ - ๓๒ = ๕๗.๒ ที่นั่ง

๔.๔ พรรค ๔ ควรได้ ส.ส. = $\frac{๘,๒๐๘,๐๐๐}{๘๐,๐๐๐} = ๑๐๒.๖$ ที่นั่ง

พรรค ๔ ได้ ส.ส. จากเขตไปแล้ว ๐ ที่นั่ง
 สัดส่วนที่ควรได้เพิ่ม = ๑๐๒.๖ - ๐ = ๑๐๒.๖ ที่นั่ง

๓. รวม ส.ส. ที่ควรเพิ่มทั้งหมด $0+๓๖.๔+๖๗+๑๒๓$ = ๒๒๖.๔ ที่นั่ง

แต่มีที่นั่ง ให้แบ่งกันเพียง ๘๐ ที่นั่ง

ดังนั้น พรรค ๒ ได้	$\frac{๓๖.๔ \times ๘๐}{๒๒๖.๔}$	= ๑๒.๘๖	= ๑๓ คน
พรรค ๓ ได้	$\frac{๖๗ \times ๘๐}{๒๒๖.๔}$	= ๒๓.๖๗	= ๒๔ คน
พรรค ๔ ได้	$\frac{๑๒๓ \times ๘๐}{๒๒๖.๔}$	= ๔๓.๔๖	= ๔๓ คน
		รวม	<u>๘๐</u> คน

สรุป	จำนวน ส.ส.	เขต + สัดส่วนตัว		
	พรรค ๑ ได้ ส.ส.	$๒๘๐+๐$	=	๒๘๐ คน
	พรรค ๒ ได้ ส.ส.	$๘๐+๑๓$	=	๙๓ คน
	พรรค ๓ ได้ ส.ส.	$๔๐+๒๔$	=	๖๔ คน
	พรรค ๔ ได้ ส.ส.	$๐+๔๓$	=	<u>๔๓</u> คน
		รวม		<u>๔๘๐</u> คน

(๔) พรรคที่ไม่ได้ที่ ๑ ในเขต อาจได้ที่ ๒, ๓ หรือ ๔ คละกันไปในเขตต่าง ๆ ตาม

ตาราง

คะแนนรวม	พรรค ๑	ได้ ๕๕๖,๐๐๐ คะแนน	=	๒๗.๘ %
		ได้ ส.ส. จากเขต		๑๔ คน
		ส.ส. ที่ควรได้ตาม % คะแนน	=	๖.๖๗ คน
	พรรค ๒	ได้ ๔๘๕,๐๐๐ คะแนน	=	๒๔.๒๕ %
		ได้ ส.ส. จากเขต		๔ คน
		ส.ส. ที่ควรได้ตาม % คะแนน	=	๕.๘๒ %
	พรรค ๓	ได้ ๔๔๖,๐๐๐ คะแนน	=	๒๒.๓ %
		ได้ ส.ส. จากเขต		๒ คน
		ส.ส. ที่ควรได้ตาม % คะแนน	=	๕.๓๕ คน
	พรรค ๔	ได้ ๕๑๓,๐๐ คะแนน	=	๒๕.๖๕ %
		ได้ ส.ส. จากเขต		๐ คน
		ส.ส. ที่ควรได้ตาม % คะแนน	=	๖.๑๕ คน

จากข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ เอา ๒๐ คูณ จะได้ตัวเลขใหม่ดังต่อไปนี้

๑. เขตเลือกตั้งมี ๔๐๐ เขต ส.ส. แบบสัดส่วนมี ๘๐ คน สภาประกอบด้วย ส.ส. ๔๘๐ คน

๒. พรรค ๑	ได้ที่นั่งจากเขตแล้ว	๑๔ x ๒๐	=	๒๘๐ คน
	จำนวน ส.ส. ที่ควรได้ตาม % คะแนน	๖.๖๗ x ๒๐	=	๑๓๓.๔ คน
	จำนวน ส.ส. ที่ควรได้เพิ่มตามสัดส่วน		=	-
พรรค ๒	ได้ที่นั่งจากเขตแล้ว	๔ x ๒๐	=	๘๐ คน
	จำนวน ส.ส. ที่ควรได้ตาม % คะแนน	๕.๘๒ x ๒๐	=	๑๑๖.๔ คน
	จำนวน ส.ส. ที่ควรได้เพิ่มตามสัดส่วน	๑๖.๔ - ๘๐	=	๓๖.๔ คน
พรรค ๓	ได้ที่นั่งจากเขตแล้ว	๒ x ๒๐	=	๔๐ คน
	จำนวน ส.ส. ที่ควรได้ตาม % คะแนน	๕.๓๕ x ๒๐	=	๑๐๗ คน
	จำนวน ส.ส. ที่ควรได้เพิ่มตามสัดส่วน	๑๐๗ - ๔๐	=	๖๗ คน
พรรค ๔	ได้ที่นั่งจากเขตแล้ว	๐ x ๒๐	=	๐ คน
	จำนวน ส.ส. ที่ควรได้ตาม % คะแนน	๖.๑๕ x ๒๐	=	๑๒๓ คน
	จำนวน ส.ส. ที่ควรได้เพิ่มตามสัดส่วน	๑๒๓ - ๐	=	๑๒๓ คน

